

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ другий (магістерський) рівень _____
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань _____ 29 «Міжнародні відносини» _____
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальності _____ 292 «Міжнародні економічні відносини» _____
(код і найменування спеціальності)
професійної програми _____ «Міжнародні економічні відносини» _____
(найменування освітньої програми)
тип дисципліни _____ професійної та практичної підготовки _____

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

С.О.Радзієвська

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою міжнародних економічних відносин
протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

В.Р.Костюк

Розробники:

Радзієвська Світлана Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: дисципліну "Міжнародний менеджмент" здобувачі вищої освіти розпочинають після вивчення дисциплін "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Інвестування", "Маркетинг", "Менеджмент", "Економіка підприємства". Знання із зазначених вище дисциплін дозволяють здобувачам вищої освіти освоїти теоретичні положення з управління міжнародним бізнесом.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення відносин у сфері управління міжнародним бізнесом підприємств, методи, принципи та інструментарій міжнародного менеджменту.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни "Міжнародний менеджмент" – формування системи теоретичних знань та практичних навичок стосовно управління міжнародною діяльністю та менеджменту в міжнародних корпораціях.

Завдання навчальної дисципліни — сформувати у студентів компетентності щодо:

- вивчення сутності, сучасних теоретичних основ, зовнішнього і внутрішнього середовища міжнародного менеджменту;
- панування сучасних технологій стратегічного та операційного управління міжнародними корпораціями та розв'язання ними проблем розвитку в умовах глобалізації;
- основні фактори валютно-фінансового середовища;
- реалізації зовнішньоекономічної контрактної діяльності; формування навичок використання методик міжнародного менеджменту в українському бізнесі.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Міжнародний менеджмент» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Здатність працювати в команді.
- ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.
- СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
- СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.
- СК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен досягти таких запланованих результатів навчання:

Програмні результати:

- ПРН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою/іноземними мовами.
- ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій
- ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.
- ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.
- ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
- ПРН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.
- ПРН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.
- ПРН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	п з	Л а б	с. р		л	сем	п з	Л а б	с.р.
Змістовний модуль I. Теоретичні основи міжнародного менеджменту												
<i>Тема 1.</i> Суть і характерні риси міжнародного менеджменту	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
<i>Тема 2.</i> Середовище міжнародного менеджменту	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
<i>Тема 3.</i> Культурний контекст міжнародного менеджменту	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
<i>Тема 4.</i> Стратегічне планування в міжнародних корпораціях	7	1	1	-	-	5	7	1	-	-	-	6
<i>Тема 5.</i> Прийняття рішень в міжнародних корпораціях	7	1	1	-	-	5	7	1	-	-	-	6
<i>Тема 6.</i> Організаційний розвиток міжнародних корпорацій	7	1	1	-	-	5	7	-	1	-	-	6
<i>Тема 7.</i> Управління людськими ресурсами	7	2	2	-	-	3	7	1	-	-	-	6
<i>Тема 8.</i> Керівництво в міжнародних корпораціях	7	2	2	-	-	3	7	-	1	-	-	6
<i>Тема 9.</i> Міжнародні ділові комунікації.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
<i>Тема 10.</i> Контроль і звітність міжнародних корпорацій	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Змістовний модуль II. Ключові проблеми міжнародного менеджменту												
<i>Тема 11.</i> Технологічна політика міжнародних корпорацій	8	1	1	-	-	6	8	-	1	-	-	7
<i>Тема 12.</i> Фінансовий менеджмент міжнародних корпорацій	8	1	1	-	-	6	8	1	-	-	-	7
<i>Тема 13.</i> Торговельні операції міжнародних корпорацій	8	1	1	-	-	6	8	1	-	-	-	7
<i>Тема 14.</i> Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	8	1	1	-	-	6	8	1	-	-	-	7
<i>Тема 15.</i> Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій	8	1	1	-	-	6	8	-	1	-	-	7
<i>Тема 16.</i> Становлення глобального менеджменту	8	1	1	-	-	6	8	-	-	-	-	8
ВСЬОГО:	120	20	20	-	-	80	120	6	4	-	-	110

5. Зміст програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. СУТЬ І ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Вступ до курсу «*Міжнародний менеджмент*», його предмет, мета, завдання і структура. Суть міжнародного бізнесу. Міжнародний бізнес і міжнародний менеджмент.

Періодизація розвитку міжнародного бізнесу. Основні риси сучасного міжнародного бізнесу. Глобалізація, інтернаціоналізація та інтерналізація міжнародного бізнесу. Ключові проблеми сучасного міжнародного бізнесу. Основні стадії інтернаціоналізації бізнесу. Сутність та глибина інтернаціоналізації фірми. Стадійність інтернаціоналізаційного процесу (початковий етап, етап локальної ринкової експансії, транснаціональний етап). Орієнтація менеджменту на кожному з етапів. Транснаціональні (міжнародні) корпорації як об'єкт міжнародного менеджменту. Класифікація міжнародних (транснаціональних) корпорацій. Горизонтальна та вертикальна інтеграція. Теорія інтерналізації.

Суть міжнародного менеджменту. Особливості принципів і функцій міжнародного менеджменту. Оптимальне співвідношення централізації та децентралізації; системний підхід; поєднання прав, обов'язків та відповідальності; ієрархічність та зворотний зв'язок; свобода господарської діяльності. Функції загального та спеціалізованого управління (технологічні, забезпечувальні, координуючі).

Цілі міжнародного менеджменту, його концепції і моделі.

Порівняльний менеджмент. Особливості діяльності менеджерів міжнародних корпорацій. Складові міжнародного досвіду. Досвід підготовки міжнародних менеджерів у провідних школах бізнесу.

Тема 2. СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Середовище міжнародного менеджменту та його особливості. Основні фактори міжнародного середовища. Функціонально-географічна характеристика середовища міжнародних корпорацій.

Зовнішнє середовище прямого та непрямого впливу. Внутрішнє середовище.

Основні складові зовнішнього середовища міжнародного менеджменту та їх аналіз. Сутність і застосування PEST-аналізу.

Політико-правове середовище. Національні правові системи (звичаєве, цивільне, теократичне право). Міжнародне право. Політичні системи. Політичний аналіз міжнародного середовища. Демократія чи тоталітаризм.

Економічне середовище. Ринкова економіка та принципи її функціонування. Ключові економічні показники. Класифікація рівнів економічного розвитку. Основні економічні проблеми (економічний ріст, інфляція, платіжний баланс, державний борг, добробут населення). Вплив глобалізації на розвиток міжнародного менеджменту.

Технологічне середовище міжнародного менеджменту. Сучасні тенденції розвитку міжнародного технологічного середовища. Особливості міжнародного середовища в Україні.

Соціально-культурне середовище міжнародного бізнесу. Роль національного брендингу при оцінці зовнішнього середовища.

Фактори внутрішньокорпоративного середовища. Ресурси (матеріальні та нематеріальні). Структура. Технології. Місія, цілі та завдання.

Співвідношення між інтернальними та екстернальними факторами. Важливість та особливості їх врахування для розвитку міжнародного менеджменту. Проблеми адаптації до іноземного середовища.

Тема 3. КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Культура, традиції, цінності. Етика міжнародного бізнесу, її значення для міжнародного менеджера. Врахування національної специфіки в питаннях етносу, релігії, статусу. Системи комунікацій. Сприймання, обробка та оцінка інформації. Культурна поінформованість. Модель національних культур Г.Хофштеда, Ф.Тромпенаарса, Основні культурні кластери.

Суть ділової культури та її виміри. Розмаїття культур. Сучасні виміри ділової культури в міжнародному менеджменті.

Крос-культурний менеджмент. Традиційні і сучасні концепції крос-культурного менеджменту. Когнітивний менеджмент.

Корпоративна культура. Основні типи організаційних культур міжнародних корпорацій. Концепція корпоративної релігії.

Управління мультикультуралізмом. Особливості вимірів ділової культури в Україні. Культурний контекст діяльності ТНК в Україні. Особливості діяльності українських менеджерів і фахівців за кордоном.

Тема 4. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ

Стратегічний менеджмент. Сутність міжнародних стратегій, їх основні елементи та види.

Планування та прийняття рішень у компаніях, що здійснюють міжнародну діяльність. Проблеми визначення та постановки цілей. Основні етапи вироблення рішення та їх особливості. Розробка програми, господарчого портфеля та стратегій. Підготовка до реалізації рішення.

Види стратегічних господарських підрозділів. Методи оцінки господарського портфелю: балансування господарського портфеля за фазами життєвого циклу (динамічна модель ЖЦ із синхронними та розділеними ЖЦ стратегічних областей бізнесу), метод Бостонської консультативної групи, метод Дженерал Електрик/МакКінзі, SWOT-аналіз, метод PIMS (аналіз впливу ринкової стратегії на прибуток, проект Інституту стратегічного планування, Масачусетс). Основні стратегії розвитку стратегічних господарських підрозділів.

Особливості стратегій росту малих (стратегія оптимального розміру, участі в продукті крупної фірми, копіювання, використання більших фірм), середніх (стратегія виходу за рамки ніші, лідерства в ніші, збереження, пошуку «загарбника») та великих фірм («горді леви», «могутні слони», «неповороткі гіпопотами»). Базові стратегії росту (розробка товару, розширення ринку, стратегія диверсифікації та більш глибокого проникнення на ринок).

Тема 5. ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ

Суть та особливості прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень. Ключові сфери прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Управління політичними ризиками. Суть та особливості прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Централізація і децентралізація прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Критерії ефективності управлінських рішень. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Сучасні методи прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Основні методи контролю за здійсненням прийнятого рішення та його механізм. Зворотний зв'язок. Особливості прийняття управлінських рішень в міжнародних корпораціях, що діють в Україні.

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Сутність, основні типи й елементи організаційних структур міжнародних компаній. Основні типи організаційних структур в ТНК. Відміни між функціональними та дивізіонними структурами. Структури з експортною службою, структури з спеціальним експортним відділом, структури з міжнародним відділенням, глобальні структури (за продуктовою чи регіональною орієнтацією).

Сучасні нетрадиційні форми організації міжнародного бізнесу. Координація і інтеграція діяльності підрозділів міжнародних корпорацій. Три етапи організаційного процесу: розподіл робіт, формування підрозділів, координування роботи підрозділів. Форми організаційного розвитку на рівні структурних одиниць МНК і штаб-квартир. Організаційні форми зміни структури власності й активів: акціонування, злиття, поглинання, створення СП, філій, представництв. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Міжнародні злиття та поглинання, їх види. Вигоди і втрати від стратегічних альянсів. Особливості організаційних структур міжнародних компаній в Україні.

Управління змінами в міжнародних корпораціях. Формальні і неформальні перетворення. Типи організаційних перетворень МНК: переорієнтація, реорганізація, реструктуризація, реінжиніринг, трансформація. Опір організаційним змінам, його форми, причини і методи подолання. Етапи підготовки персоналу до організаційних перетворень.

Тема 7. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ

Система управління людськими ресурсами в міжнародних компаніях. Сучасні методи та принципи управління персоналом в МНК. Ознаки американського та японського стилю управління персоналом. Особливості мотивації в багатонаціональному культурному середовищі. Засоби впливу на персонал – лідерство, мотивація, комунікація, контроль. Структура особистісного потенціалу співробітника. Критерії оцінки діяльності менеджера. Система відбору персоналу в міжнародних корпораціях. Класифікація менеджерів. Менеджери різних рівнів управління. Обов'язки міжнародного менеджера. Особисті характеристики персоналу, що їде на роботу за кордон (адаптивність, комунікабельність, вміння встановлювати зв'язки, реакція на місцеве оточення).

Місцеві громадяни та експатріанти в штаті зарубіжного філіалу. Умови праці. Оплата праці. Підвищення посадового статусу. Компенсаційні пакети. Розвиток персоналу в міжнародних корпораціях. Способи навчання персоналу стилю менеджменту міжнародної компанії (навчання на робочому місці, навчання за кордоном, навчання в центрах менеджменту, навчання за своїми програмами, вечірнє навчання). Міжкультурний тренінг.

Трудові відносини і виробнича демократія. Особливості управління людськими ресурсами в українських відділеннях міжнародних корпорацій.

Тема 8. КЕРІВНИЦТВО В МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ

Особливості керівництва в міжнародних корпораціях. Моделі лідерства. Лідерство в міжнародному контексті. Особливості керівництва міжнародними командами. Формування міжнародного складу команд. Визначення ролей. Реалізація творчого потенціалу. Міжкультурні стосунки в міжнародних командах. Бар'єри ефективної діяльності міжнародних команд і шляхи їх подолання.

Тема 9. МІЖНАРОДНІ ДІЛОВІ КОМУНІКАЦІЇ

Суть, види й особливості міжнародних ділових комунікацій. Внутрішні і зовнішні комунікації в міжнародному менеджменті. Прозорі і приховані комунікації. Комунікаційні потоки. Комунікаційні бар'єри і підвищення ефективності міжнародних комунікацій. Вплив культури на міжнародні комунікації. Невербальні міжнародні комунікації. Основні відстані в міжнародних комунікаціях. Підвищення ефективності міжнародних комунікацій. Удосконалення зворотного зв'язку. Мовний тренінг. Культурний тренінг. Підвищення гнучкості. Зміцнення співпраці.

Сутність і роль інформаційних технологій у міжнародному менеджменті. Система інформаційної логістики в міжнародному бізнесі та її складові. Використання інформаційних технологій для планування, реалізації та контролю управлінських рішень і ділових комунікацій.

Тема 10. КОНТРОЛЬ І ЗВІТНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ

Значення та особливості контролю в міжнародних корпораціях. Вплив культури на контроль. Основні системи контролю в міжнародних корпораціях.

Техніка контролю в міжнародних корпораціях. Фінансовий контроль. Контроль якості. Контроль діяльності персоналу. Нетрадиційні методи міжнародного контролю. Особливості контролю в багатокультурному середовищі. Етичні проблеми контролю в міжнародних корпораціях. Звітність у міжнародному менеджменті. Особливості контролю і звітності в міжнародних компаніях, що діють в Україні.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. СЕКТОРИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 11. ТЕХНОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Особливості сучасного інноваційно-технологічного розвитку. Міжнародний ринок технологій. Явище дифузії інновацій та її наслідки для міжнародного бізнесу. Планування інноваційно-технологічної діяльності міжнародних корпорацій. Моделі розміщення НДДКР. Вибір форм науково-технічного співробітництва. Фінансування міжнародних проектів. Організація технологічної діяльності міжнародних корпорацій. Система тотального управління якості в міжнародних корпораціях.

Тема 12. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Сутність і завдання фінансового менеджменту. Система управління фінансовими операціями у міжнародному менеджменті. Міжнародна фінансова корпоративна політика. Управління валютними ризиками. Управління короткостроковими і довгостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій. Внутрішні і зовнішні джерела фінансування закордонної діяльності в міжнародних корпораціях.

Міжнародна банківська діяльність. Міжнародні банківські мережі. Міжнародні банківські ризики. Реалії фінансового менеджменту відділень міжнародних корпорацій в Україні.

Тема 13. ТОРГОВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Комерційні операції міжнародних корпорацій. Способи фінансування експорту та імпорту міжнародних корпорацій. Кредитне фінансування. Факторинг. Форфейтинг. Зустрічні угоди. Лізинг. Державне фінансування корпоративного експорту в розвинених країнах. Державне страхування експорту. Способи страхування експортних ризиків. Фінансування імпорту міжнародних корпорацій.

Загальна класифікація міжнародних контрактних операцій. Коопераційні угоди, франчайзинг, інжиніринг, контракти «під ключ», контракти на управління, інші.

Етапи підготовки та укладення зовнішньоекономічного контракту. Вибір контрагента. Проведення переговорів по контракту.

Особливості посередницьких операцій на зовнішньому ринку. Види посередників та їх обов'язки. Договір комісії. Договір консигнації, Агентські угоди.

Особливості орендних операцій на зовнішньому ринку. Характеристика орендних угод, особливості угод з лізингу.

Угоди про передачу технологій у зовнішньоекономічній діяльності. Ліцензійні договори та особливості їх оформлення.

Тема 14. ІНВЕСТИЦІЙНІ ОПЕРАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Міжнародний ринок інвестицій. Прямі іноземні інвестиції міжнародних корпорацій. Схема ухвалення рішень міжнародними корпораціями щодо прямих іноземних інвестицій. Оцінка інвестиційного портфелю. Портфельні інвестиції міжнародних корпорацій. Міжнародні інвестиційні компанії. Міжнародні венчурні фонди. Крауд-сорсинг як інструмент міжнародного інвестування. Особливості міжнародних інвестиційних операцій українських корпорацій.

Тема 15. ЕТИКА І СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЙ

Кодекс поведінки міжнародних корпорацій. Поняття та особливості розуміння етики в міжнародних корпораціях. Міжнародні принципи ділової етики. Основні етичні концепції в міжнародному менеджменті. Види порушень етичних норм бізнесу. Ділова репутація у міжнародному бізнесі та її складові. Жінки в міжнародному менеджменті. Соціальна відповідальність міжнародних корпорацій. Підходи до аналізу й оцінки соціальної відповідальності бізнесу.

Тема 16. СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Становлення глобальних корпорацій. Основні концепції глобального управління. Глобальний менеджмент. Єдність і конфлікт інтересів національних держав та глобального бізнесу. Переваги та недоліки від міжнародної бізнес-діяльності для країн базування МНК і для приймаючих країн. Значення офшорних країн і територій для міжнародного бізнесу. Шляхи впливу міжнародного бізнесу на державне управління. Формування громадської думки та проблеми лояльності і довіри суспільства до діяльності міжнародних корпорацій

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Суть і характерні риси міжнародного менеджменту	1	-
2	Середовище міжнародного менеджменту	1	-
3	Культурний контекст міжнародного менеджменту	1	-
4	Стратегічне планування в міжнародних корпораціях	1	1
5	Прийняття рішень в міжнародних корпораціях	1	1
6	Організаційний розвиток міжнародних корпорацій	1	-
7	Управління людськими ресурсами	2	1
8	Керівництво в міжнародних корпораціях	2	-
9	Міжнародні ділові комунікації.	2	-
10	Контроль і звітність міжнародних корпорацій	2	-
11	Технологічна політика міжнародних корпорацій	1	-
12	Фінансовий менеджмент міжнародних корпорацій	1	1
13	Торговельні операції міжнародних корпорацій	1	1
14	Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	1	1
15	Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій	1	-
16	Становлення глобального менеджменту	1	-
Усього годин		20	6

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Суть і характерні риси міжнародного менеджменту	1	-
2	Середовище міжнародного менеджменту	1	-
3	Культурний контекст міжнародного менеджменту	1	-
4	Стратегічне планування в міжнародних корпораціях	1	-
5	Прийняття рішень в міжнародних корпораціях	1	-
6	Організаційний розвиток міжнародних корпорацій	1	1
7	Управління людськими ресурсами	2	-
8	Керівництво в міжнародних корпораціях	2	1
9	Міжнародні ділові комунікації.	2	-
10	Контроль і звітність міжнародних корпорацій	2	-
11	Технологічна політика міжнародних корпорацій	1	1
12	Фінансовий менеджмент міжнародних корпорацій	1	-
13	Торговельні операції міжнародних корпорацій	1	-
14	Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	1	-
15	Етика і соціальна відповідальність міжнародних	1	1

	корпорацій		
16	Становлення глобального менеджменту	1	-
Усього годин		20	4

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Суть і характерні риси міжнародного менеджменту	7	7
2	Середовище міжнародного менеджменту	7	7
3	Культурний контекст міжнародного менеджменту	7	7
4	Стратегічне планування в міжнародних корпораціях	7	6
5	Прийняття рішень в міжнародних корпораціях	7	6
6	Організаційний розвиток міжнародних корпорацій	7	6
7	Управління людськими ресурсами	7	6
8	Керівництво в міжнародних корпораціях	7	6
9	Міжнародні ділові комунікації.	8	8
10	Контроль і звітність міжнародних корпорацій	8	8
11	Технологічна політика міжнародних корпорацій	8	7
12	Фінансовий менеджмент міжнародних корпорацій	8	7
13	Торговельні операції міжнародних корпорацій	8	7
14	Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	8	7
15	Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій	8	7
16	Становлення глобального менеджменту	8	8
Усього годин		80	110

11. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Орієнтована тематика рефератів (ЕСЕ)

1. Поєднання галузевих і географічних аспектів глобалізації.
2. Горизонтальна та вертикальна інтеграція.
3. Порівняльний менеджмент.
4. Особливості української школи менеджменту.
5. Пристосування міжнародних корпорацій до національних умов бізнесу.
6. Ключові характеристики національних економік.
7. Культурна диверсифікація.
8. Низько- і висококонтекстні культури.
9. Стратегія управлінської діяльності в умовах культурного розмаїття.
10. Когнітивний менеджмент та його стратегія.
11. Розвиток культури міжнародних корпорацій.
12. Особливості української національної культури в системі міжнародного менеджменту.
13. Стратегія глобального розширення.
14. Взаємозв'язок стратегій національних культур.
15. Роль основних функціональних підрозділів у розробці та реалізації міжнародних стратегій.
16. Міжнародні стратегії спільних підприємств.

17. Критерії ефективності управлінських рішень.
18. Управлінські рішення в сфері міжнародної конкуренції.
19. Культурні бар'єри організаційних змін і методи їх подолання.
20. Міжнародні альянсові мережі.
21. Якість службової діяльності ТНК.
22. Сучасні концепції управління людськими ресурсами ТНК.
23. Співвідношення джерел людських ресурсів на різних стадіях інтернаціоналізації бізнесу.
24. Соціотехнічні рішення ТНК.
25. Репартріація експатріантів у системі відбору кадрів.
26. Культурні асимілятори.
27. Основні форми виробничої демократії в різних країнах.
28. Порівняльний аналіз різних типів керівництва в ТНК.
29. Міжкультурні стосунки в міжнародних командах.
30. Вплив культури на міжнародні комунікації.
31. Культурний контроль.
32. Нетрадиційні методи міжнародного контролю.
33. Вимірювання результатів діяльності відділень міжнародних корпорацій.
34. Закономірності сучасного технологічного розвитку.
35. Фінансування міжнародних проектів.
36. Потенціал науково-технічних розробок в Україні та способи його реалізації в міжнародному бізнесі.
37. Міжнародні потоки грошових коштів.
38. Міжнародна фінансова корпоративна політика.
39. Еволюція міжнародної банківської діяльності.
40. Діяльність українських відділень зарубіжних банків.
41. Вплив прямих інвестицій міжнародних корпорацій на платіжний баланс країни.
42. Особливості діяльності інвестиційних фондів в різних країнах.
43. Перспективи посилення ролі жінок у міжнародному менеджменті.
44. Особливості соціальної відповідальності менеджменту в різних країнах.
45. Діяльність національних асоціацій і міжнародної мережі екологічного менеджменту.
46. Глобальна культурна конвергенція.
47. Культура і віртуальні організації.
48. Глобальне управління оподаткуванням.
49. Технології інформаційної революції.
50. Розвиток управлінських компетенцій в умовах глобальних технологій.
51. Природничо-орієнтоване лідерство в міжнародних корпораціях.
52. Проблеми лояльності і довіри до екологічної діяльності міжнародних корпорацій.

12. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ДИФ.ЗАЛІКУ)

1. Суть міжнародного бізнесу.
2. Періодизація розвитку міжнародного бізнесу.
3. Комерційна ера.
4. Експансія.
5. Період концесій.
6. Ера національних держав.
7. Ера глобалізації.
8. Глобалізація та інтерналізація міжнародного бізнесу.
9. Основні стадії інтернаціоналізації бізнесу.
10. Транснаціональні (міжнародні) корпорації як об'єкт міжнародного менеджменту.
11. Основні фази переростання національної корпорації в міжнародну.
12. Теорія інтерналізації.

13. Суть міжнародного менеджменту.
14. Функції міжнародного менеджменту.
15. Особливості діяльності менеджерів міжнародних корпорацій.
16. Здатність менеджерів до міжнародного бізнесу і методи її визначення. Досвід підготовки міжнародних менеджерів у Гарвардській школі бізнесу.
17. Досвід підготовки міжнародних менеджерів у Чиказькій школі бізнесу.
18. Досвід підготовки міжнародних менеджерів у Кейптаунському університеті.
19. Досвід підготовки міжнародних менеджерів в Японії.
20. Основні національні школи менеджменту.
21. Провідна роль американської школи менеджменту.
22. Японський альтернативний менеджмент.
23. Особливості української школи менеджменту.
24. Особливості середовища міжнародного менеджменту.
25. Порівняльна характеристика середовища міжнародних і національних корпорацій.
26. Політико-правове середовище міжнародних корпорацій.
27. Політична складова міжнародного середовища.
28. Основні правові системи.
29. Економічне середовище міжнародних корпорацій.
30. Інструменти порівняння національних економік.
31. Соціально-культурне середовище міжнародних корпорацій.
32. Вплив культури на міжнародний менеджмент.
33. Технологічне середовище міжнародного менеджменту.
34. Сучасні тенденції розвитку міжнародного технологічного середовища.
35. Особливості міжнародного середовища в Україні.
36. Культурний контекст міжнародного менеджменту.
37. Основні культурні кластери.
38. Основні типи організаційних культур міжнародних корпорацій.
39. Особливості вимірів ділової культури в Україні.
40. Суть міжнародного стратегічного планування.
41. Сучасні стратегічні орієнтації транснаціональних корпорацій.
42. Етноцентризм.
43. Поліцентризм.
44. Регіоцентризм.
45. Геоцентризм.
46. Основні типи міжнародних стратегій.
47. Основні етапи розробки і реалізації міжнародних стратегій.
48. Система планування в міжнародних корпораціях.
49. Особливості стратегічного планування в різних формах міжнародного бізнесу.
50. Суть та особливості прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
51. Сучасні методи прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
52. Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень.
53. Ключові сфери прийняття рішень у міжнародних корпораціях.
54. Управління політичними ризиками.
55. Міжнародні переговори.
56. Вплив національних культур на міжнародні переговори.
57. Особливості прийняття управлінських рішень у міжнародних корпораціях, що діють в Україні.
58. Суть і основні типи організаційних структур міжнародних корпорацій.
59. Міжнародні дивізіональні структури.
60. Глобальні продуктові дивізіональні структури.
61. Глобальні географічні дивізіональні структури.
62. Глобальні функціональні структури.
63. Мультинаціональні матричні структури.
64. Сучасні нетрадиційні форми організації міжнародного бізнесу.

65. Координація та інтеграція діяльності підрозділів міжнародних корпорацій.
66. Управління змінами в міжнародних корпораціях.
67. Інтегровані структури міжнародного бізнесу.
68. Міжнародні стратегічні альянси.
69. Організаційна характеристика транснаціональних корпорацій.
70. Особливості організації міжнародних операцій ТНК в Україні.
71. Система управління людськими ресурсами в міжнародних корпораціях.
72. Особливості мотивації в багатофункціональному культурному середовищі. Прикладні концепції мотивації в міжнародних корпораціях.
73. Система відбору персоналу в міжнародних корпораціях.
74. Визначення заробітної плати в міжнародних призначеннях.
75. Розвиток персоналу в міжнародних корпораціях.
76. Трудові відносини і виробнича демократія.
77. Особливості управління людськими ресурсами в українських відділеннях міжнародних корпорацій.
78. Особливості керівництва в міжнародних корпораціях.
79. Моделі лідерства в міжнародних корпораціях.
80. Лідерство в міжнародному контексті.
81. Особливості керівництва міжнародними командами.
82. Міжнародні ділові комунікації.
83. Комунікаційні потоки в міжнародному менеджменті.
84. Комунікаційні бар'єри і підвищення ефективності міжнародних комунікацій.
85. Особливості керівництва відділеннями міжнародних компаній в Україні.
86. Особливості контролю в міжнародних корпораціях.
87. Основні системи контролю в міжнародних корпораціях.
88. Техніка контролю в міжнародних корпораціях.
89. Особливості контролю в багатокультурному середовищі.
90. Звітність у міжнародному менеджменті.
91. Особливості звітності в різних країнах.
92. Особливості контролю і звітності в міжнародних компаніях, що діють в Україні.
93. Особливості сучасного технологічного розвитку.
94. Міжнародний ринок технологій.
95. Планування технологічної діяльності міжнародних корпорацій.
96. Організація технологічної діяльності міжнародних корпорацій.
97. Система тотального управління якістю в міжнародних корпораціях. Міжнародна система стандартів ISO-9000.
98. Статистичні методи управління якістю.
99. Особливості технологічної політики міжнародних корпорацій в Україні. Міжнародне фінансове середовище.
100. Міжнародні потоки грошових коштів.
101. Основні концепції валютних курсів.
102. Управління валютними ризиками.
103. Суть і основні види валютних ризиків.
104. Управління короткостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій.
105. Управління довгостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій.
106. Трансферне ціноутворення в міжнародних корпораціях.
107. Ринкові трансферні ціни.
108. Трансферні кінцеві ціни.
109. Договірні трансферні ціни.
110. Витратні трансферні ціни.
111. Змішані методи трансферного ціноутворення.
112. Міжнародна банківська діяльність.
113. Особливості фінансового менеджменту відділень міжнародних корпорацій в Україні.
114. Комерційні операції міжнародних корпорацій.

115. Експортні операції міжнародних корпорацій.
116. Нетрадиційні методи фінансування міжнародними корпораціями експортних операцій.
117. Страхування і державна підтримка експортних операцій міжнародних корпорацій.
118. Імпортні операції міжнародних корпорацій.
119. Особливості торговельних операцій міжнародних корпорацій в Україні.
120. Міжнародний ринок інвестицій.
121. Прямі іноземні інвестиції міжнародних корпорацій.
122. Портфельні інвестиції міжнародних корпорацій.
123. Міжнародні інвестиційні компанії.
124. Особливості міжнародних інвестиційних операцій українських корпорацій.
125. Особливості етики в міжнародних корпораціях.
126. Основні етичні концепції в міжнародному менеджменті.
127. Жінки в міжнародному менеджменті.
128. Соціальна відповідальність міжнародних корпорацій.
129. Екологічна діяльність міжнародних корпорацій.
130. Інтегровані системи екологічного менеджменту.
131. Міжнародні стандарти екологічного менеджменту ISO-14000.
132. Особливості етики і соціальної відповідальності міжнародних корпорацій в Україні.
133. Глобальне управління і глобальний менеджмент.
134. Становлення глобальних підприємств.
135. Динамічна модель глобальних підприємств.
136. Глобальне управління людськими ресурсами в багатокультурному середовищі.
137. Глобалізація культури.
138. Глобальне управління фінансами.
139. Глобалізація технологічного розвитку.
140. Глобальний менеджмент і природне середовище.

13. Методи навчання

1. Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія тощо); методи візуалізації (презентація, графічна та таблична ілюстрація, метод демонстрацій тощо); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

2. Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (метод візуалізації (презентація, графічна та таблична ілюстрація, метод демонстрацій та інші); дослідницький метод, пошуковий метод (робота з навчально-методичною літературою: рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); метод проблемного виконання, репродуктивний метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародний менеджмент» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді: *усного та письмового опитування, фронтального опитування, доповідей, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних завдань тощо.*

- для модульного контролю у вигляді: *письмової відповіді (теоретичні питання, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач тощо).*

- для підсумкового контролю у вигляді *диференційованого заліку у формі письмової відповіді (теоретичні питання, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач тощо).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного, модульного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Міжнародний менеджмент» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Модульний контроль

Навчальна дисципліна «Міжнародний менеджмент» передбачає виконання двох модульних контрольних робіт. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» оцінюється в **10 балів**. Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає **20 балів**.

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового контролю у разі набрання ним за результатами поточного та модульного контролю не менше **20 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння (змістового модуля) навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота				Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
				40	100
T1	1	T11	2	10	
T2	1	T12	2		
T3	2	T13	2		
T4	2	T14	2		
T5	2	T15	2		
T6	2	T16	2		
T7	2				
T8	2				
T9	2				
T10	2				
Модульний контроль 1 - 10		Модульний контроль 2 - 10			

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Міжнародний менеджмент» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19.Рекомендована література

Основна:

1. Бланк І.О. *Управління фінансами підприємств: підручник* / І.О. Бланк, Г.В. Ситник, В.С. Андрієць. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 792 с.
2. Бойчик І.М. *Економіка підприємства : підручник.* / І. М. Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016.– 378 с.
3. Гуткевич С. О., Дмитренко Г. В., Оніщенко І. Г., Сафонов Ю. М. *Міжнародний менеджмент: підручник* / за ред. С. О. Гуткевич. Київ: Кафедра, 2015. 535 с.
4. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. *Основы менеджмента* / пер. с англ. Москва: Вильямс, 2017. 672 с.
5. *Міжнародний бізнес : навчальний посібник* / О. М. Файчук, С. В. Сидоренко. – К. : НУБіП України, 2016. – 236 с.
6. Назарчук, Т. В. *Менеджмент організації : навчальний посібник для студ. Вищ. Навч. Закл.* / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. Київ : ЦУЛ, 2016. 560 с
7. *Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу: підручник/ МОН України, Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка.* – Київ: Київський ун-т, 2018. – 687 с.
8. *Шевченко Л. С. Стратегічний бізнес-консалтинг: навч. посіб.* Харків: Право, 2019. 302 с.
9. Buckley P. *International Business.* – London, England: Routledge, 2017.
10. Eun c.S., Resnick G.S. *International Financial Management, Boston:McGraw-Hill/Irwin, 2017.*
11. Hill C., Hult G. *Loose-Leaf for International Business, Columbus, Ohio: McGraw-Hill Education, 2018.*
12. Madura J. *International Financial Management, Florence, KY: South-Western College Pub., 2017.*

Додаткова:

1. Белорусов А.С. *Международный менеджмент: Учебник.* – М.: Юристъ, 2000.
2. Бестужева С. В. *Міжнародні економічні відносини : навч. посібн.* / С. В. Бестужева. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 384 с
3. Глуха Г. Я. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: зб. завдань для самоств. роботи і контролю знань* / Г.Я. Глуха, К.О. Воробйова, О.А. Косякіна; Дніпропетр. ун- т ім. Альфреда Нобеля. – Д.: [б. в.], 2012. – 79 с.
4. Дахно І. І., Бабіч Г. В., Барановська В. М., та ін. *Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посіб.* – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.
5. Дякин Б. Г. *Международный бизнес: учебник* / Б. Г. Дякин. - М. : Rosbi : ТЕИС- 2009. - 528 с..
6. *Каніщенко О. Л. Управління підприємством в умовах посилення нестабільності міжнародного ринкового середовища. «Теоретичні та прикладні питання економіки»: збірник наукових праць, Випуск 1(30). Київ.: ВПЦ «Київський університет», 2015. С.154-162.*

7. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 384 с.
8. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.
9. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-тє вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
10. Коллинз Дж., Поррас Дж. Построенные навечно: успех компаний, обладающих видением / Пер. с англ.: Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004. — 350 с.
11. Майер Дж., Олесневич Д. Міжнародне середовище бізнесу: Конкуренція та регулювання в глобальній економіці / Пер. з англ. – К.: Либідь, 2002. – 703 с.
12. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник / І.І. Дахно, В.М. Барановська, В.О. Главнеек і ін.; Ред. І.І. Дахно. –К.: Цент навч. літератури, 2006. – 304 с.
13. Міжнародна економіка: підручник [за наук. ред. А.А. Мазаракі]. у 2-х частинах. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. Ч. 2. 384 с.
14. Міжнародна економіка: підручник. у 2-х частинах. [за наук. ред. А.А. Мазаракі]. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. Ч.І. 633 с.
15. Міжнародна економіка: термінологічний словник / Старостіна А.О., Канищенко О.Л., Кузьома О.Ю. та ін. /За заг. ред. проф. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2016. – 250 с.
16. Міжнародний бізнес : Вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. В. Поліщук. — К. : НАУ, 2013. — 132 с.
17. Міжнародний бізнес : Підручник./ за ред. проф. В. А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
18. Міжнародний Менеджмент: Навч. посіб. / За ред. О.Б. Чернеги. – 2-е вид., оновл. і доп. – Львів: Магнолія 2006, 2009. – 592 с.
19. Міжнародний менеджмент: Навч. посіб. для студ. вnz / О.Б. Чернега, В.С. Білозубенко, О.В. Озаріна, А.А. Семенов; М-во освіти і науки України. Донецький держ. Університет ім. М.І. Тугана-Барановського; Під ред. О.Б. Чернеги. – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 592 с.
20. Міжнародний менеджмент: навч. посібн. / П. І. Юхименко, Л. П. Га-цька, М. В. Півторак та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
21. Міжнародний менеджмент: Навч. посібник / І.О. Піддубний, І.Е. Астахова, Л.М. Бондаренко та ін. – Х.: Инжек, 2004. – 250 с.
22. Міжнародні економічні відносини. [Навч. посібник] / За ред. Ю.Г. Козака, М.А. Зайця. – Одеса: «ТОВ ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
23. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник / за ред. Ю.Г. Козака, Т. Спорєка. – 5-тє вид., перероб. та доп. – Київ – Катівіце: Центр учбової літератури, 2016. – 289 с.
24. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / М-во освіти і науки України. Київський нац. економ. У-тет ім. Вадима Гетьмана. – 2-е вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 468 с..
25. Світова економіка і міжнародний бізнес / під ред. проф. В.В. Полякова, проф. Р.К. Щеніна. - М.: ИНФРА-М, 2012. - 248 с.
26. Ступницький О.І. Сучасні конкурентні стратегії ТНК. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 416 с.
27. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія у 2 т. За заг. ред. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручника — К.: КНЕУ, 2006. — Т. II, С. 448—487.

20. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Ліга Бізнес-Інформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.liga.net.

2. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
3. Міністерство економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.me.gov.ua
4. Міністерство фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.minfin.gov.ua
5. Міністерство промислової політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.industry.gov.ua
6. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.ukrstat.gov.ua
7. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.nbuv.gov.ua
8. Державна науково-технічна бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу – www.gntb.n-t.org
9. Global Innovation Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>.

